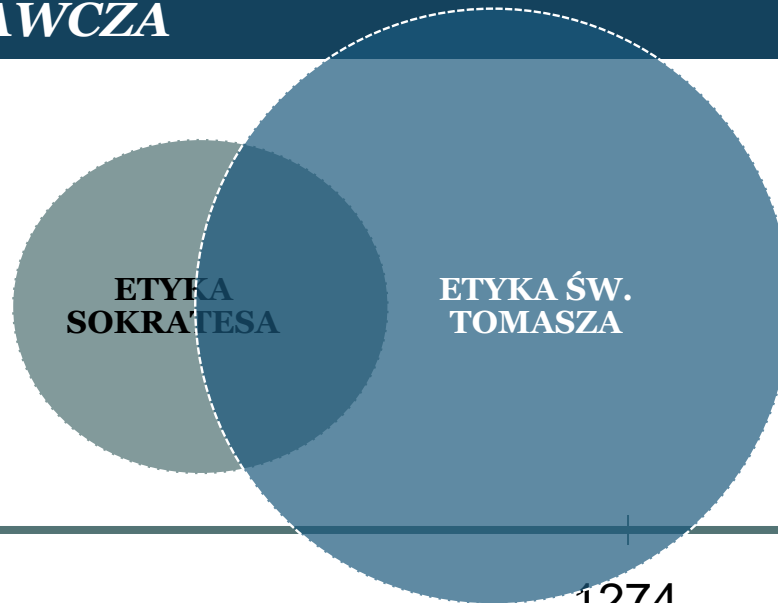

TEMAT PRACY

*SOKRATEJSKA IDEA NIEWIEDZY JAKO ŹRÓDŁA ZŁA MORALNEGO
A ETYKA ŚW. TOMASZA Z AKWINU –
ANALIZA PORÓWNAWCZA*

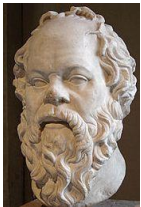

399

0

1274

2012

PLAN PRACY

I. Etyka Sokratesa

II. System etyczny św. Tomasza z Akwinu

- 1. Intelpekt, wola i uczucia w akcie moralnym**
- 2. Przyczyny zła moralnego według św. Tomasza**
- 3. Aretologia Akwinaty**

III. Porównanie poglądów Tomasza z Akwinu i Sokratesa

PLAN REFERATU

I. Sokrates

1. Problem źródeł i odtworzenia oryginalnej myśli Sokratesa
2. Cnota jest wiedzą
3. Zło moralne wynika z niewiedzy
4. Paradoks, że nikt nie grzeszy dobrowolnie

II. Etyka św. Tomasza w zestawieniu z sokratejską

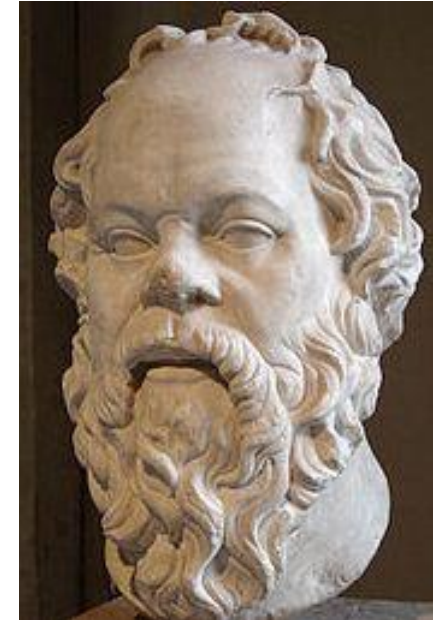
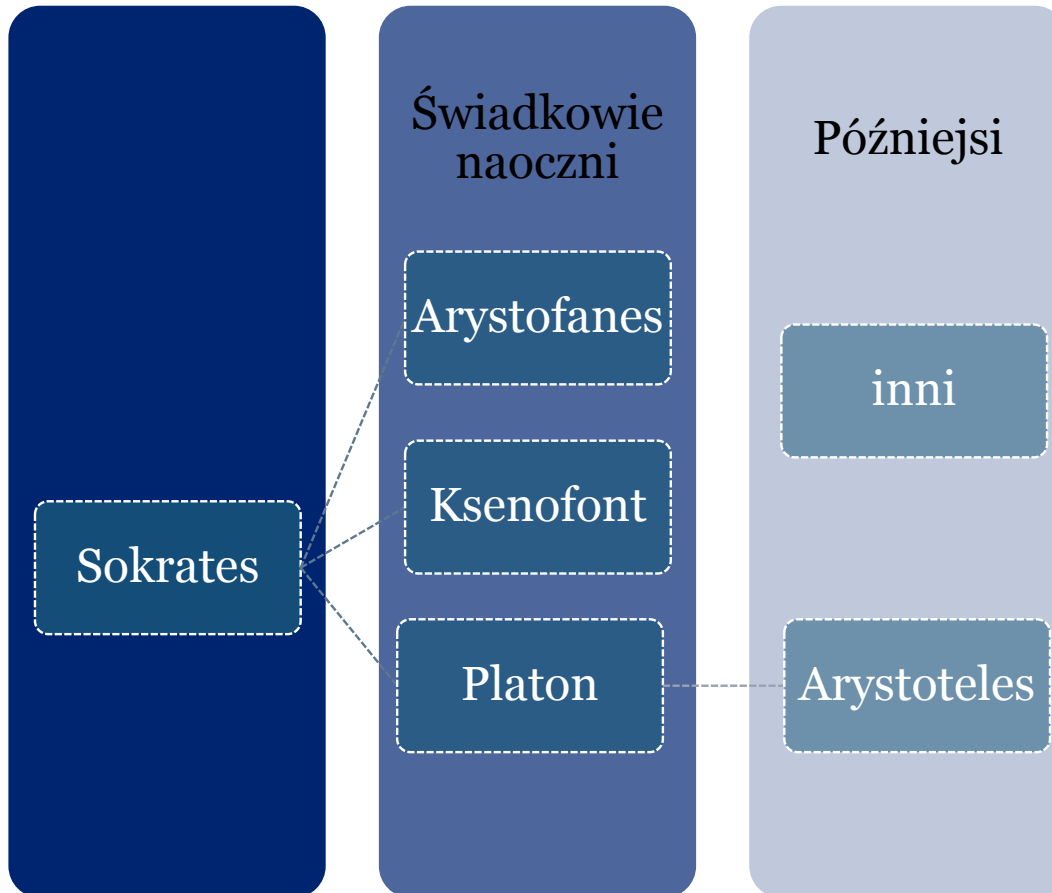
1. Możliwe zależności pomiędzy oboma filozofami
2. Różnice i ich przyczyny
3. Źródła zła moralnego według Tomasza
4. Dobroć woli
5. Nadrzędna rola pierwiastka rozumnego

III. Podsumowanie

Problem źródeł

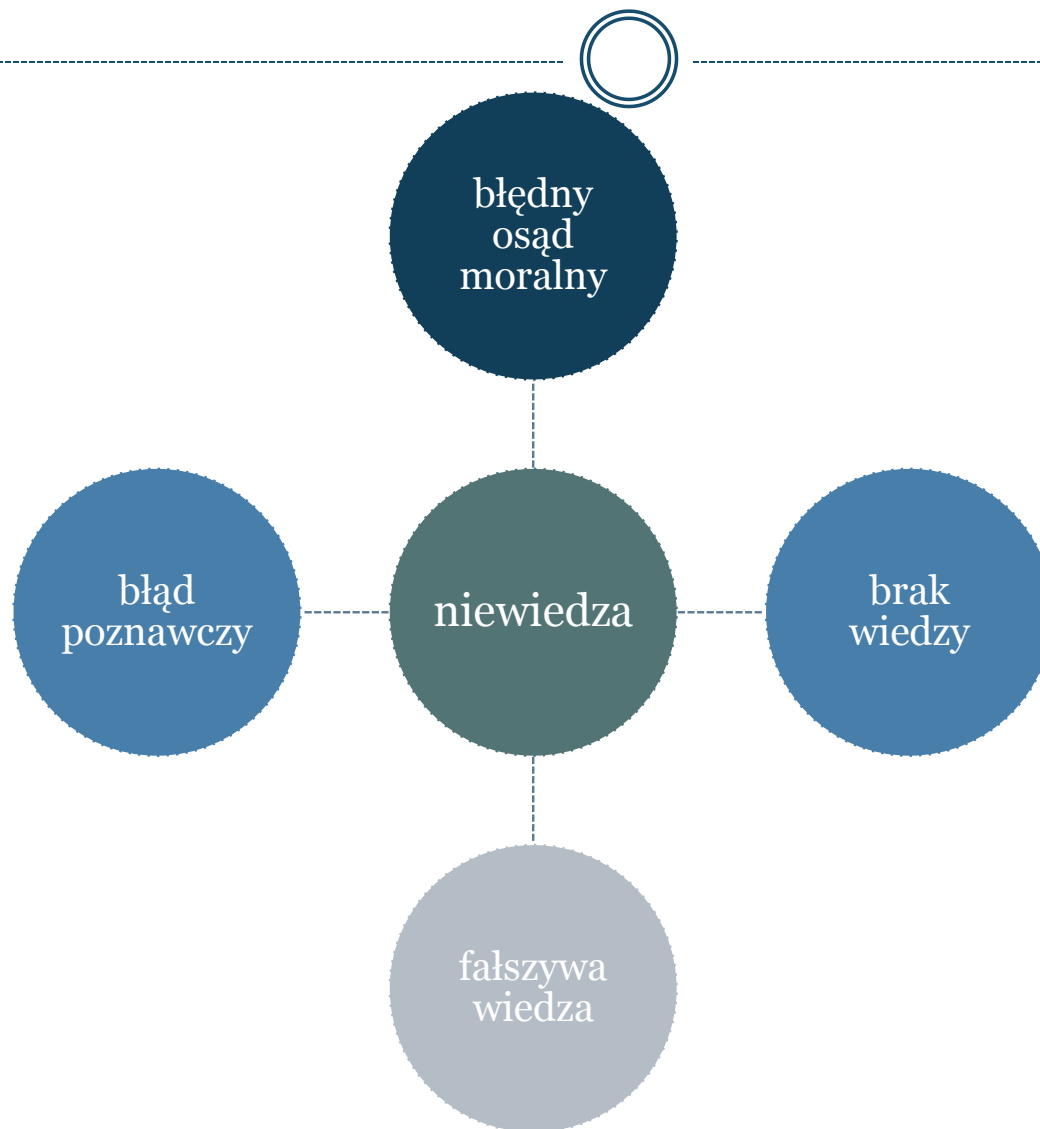
Źródła wiedzy o Sokratesie:

CNOTA JEST WIEDZĄ

WADA JEST NIEWIEDZĄ

Utożsamienie cnoty z wiedzą

Redukcja wady do niewiedzy

**Ktokolwiek czyni zło, czyni
je nieświadomie i
niedobrowolnie**

ARGUMENTACJA SOKRATESA

1. Nikt nie pragnie rzeczy, które są złe dla niego; gdyż zło szkodzi czyniącemu je.

Jest w nas fundamentalne pragnienie dobra.

2. Zdaje się, że są ludzie, którzy chcą złych dla nich rzeczy.

3. Sokrates pyta:

Czy ci ludzie wiedzą, że te rzeczy są dla nich złe, czy myślą, że są one dla nich dobre?

4. „Więc jasna rzecz, że ci ludzie nie pragną zła – ci, którzy go nie rozpoznają – tylko pragną tych rzeczy, które brali za dobre, chociaż są złe (...), jasna rzecz, że pragną rzeczy dobrych.”

**Jeśli ktoś będzie wiedzieć co jest dobre,
będzie to czynić**

**Istnieje taki stan, w którym
człowiek wie, co jest dobre, lecz
wybiera zło**

Negacja *akrasii*

„Osoba w czasie T pragnie i wybiera X w preferencji do Y,
wtedy i tylko wtedy,
Gdy wierzy w czasie T, że X jest lepsze dla niej niż Y.”

MOŻLIWOŚĆ ZALEŻNOŚCI AKWINATY OD SOKRATESA

I. Znajomość poglądów Sokratesa przez Akwinatę

- 1. Znajomość świadectwa Arystotelesa**
- 2. Brak znajomości świadectwa Platona**
- 3. Brak znajomości świadectwa Ksenofonta**

II. Związek poglądów Akwinaty z poglądami Sokratesa

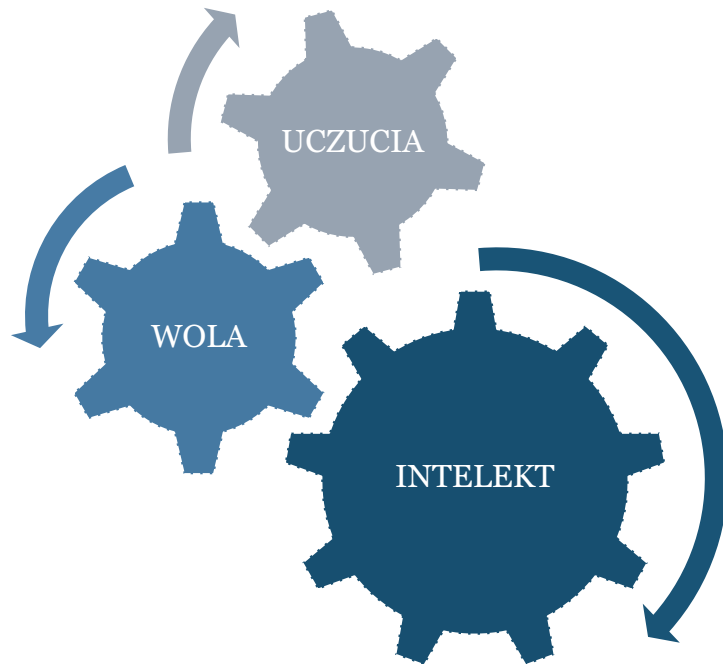
- 1. Krytyka poglądów i udoskonalenie argumentacji Arystotelesa**
- 2. Przejęcie poglądów Sokratesa**

RÓŻNICE

AKWINATA

-Systematyczna wykładnia antropologii i etyki

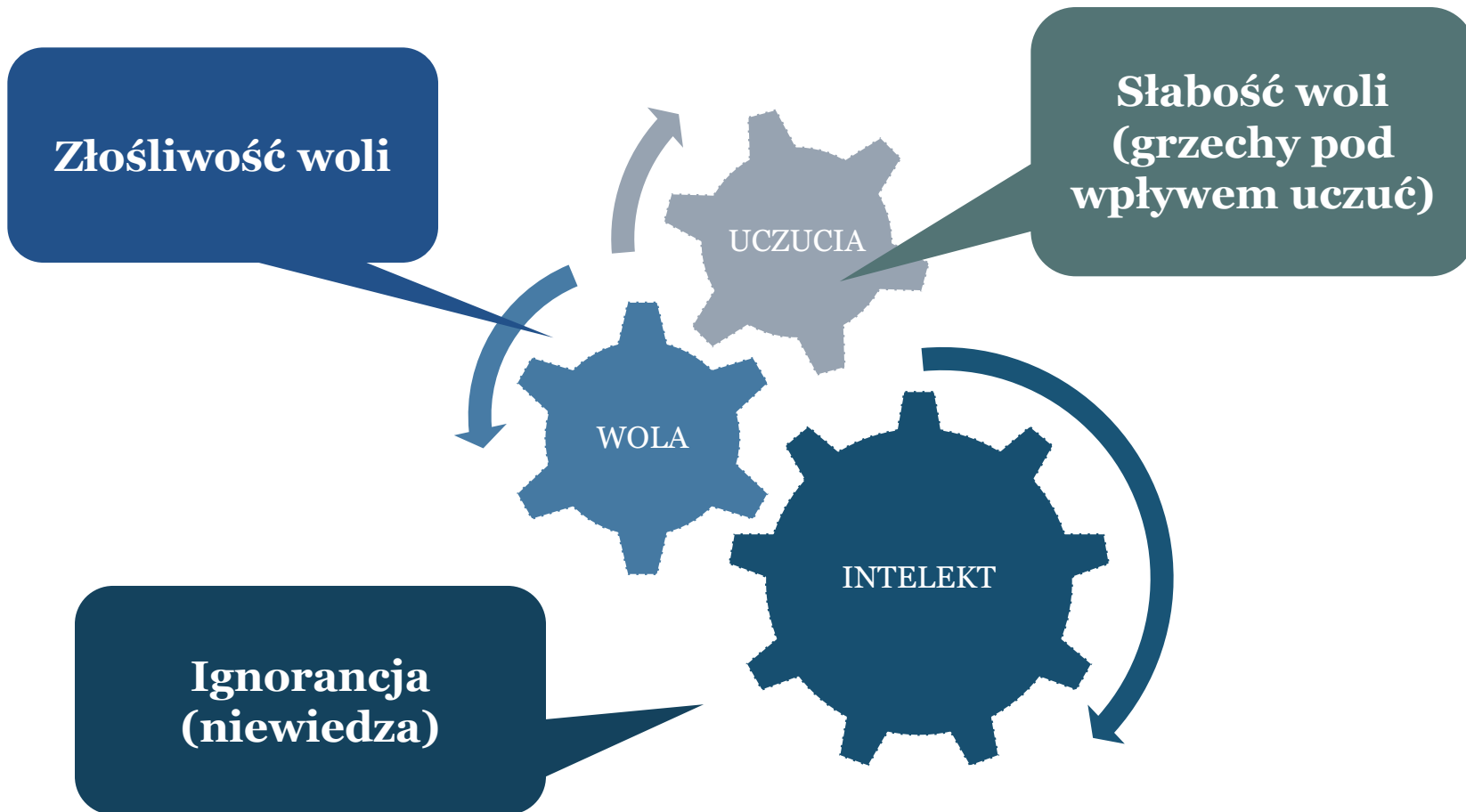

SOKRATES

-Brak całościowego systemu
-Specyficzny sposób nauczania

**CZŁOWIEK
UJMOWANY
HOLISTYCZNIE**

ZŁO MORLANE WG ŚW. TOMASZA

IGNORANCJA

- Niewiadomość
- Brak wiedzy
- Nieznajomość

- Główna przyczyna błędów
- Infekuje wszystkie władze człowieka

-Powoduje niedobrowolność czynu

-Może być zawiniona i niezawiniona

-Człowiek nie chce wiedzieć, aby z większą swobodą grzeszyć

**Ignorancja
(niewiedza)**

SŁABOŚĆ WOLI (WPŁYW UCZUĆ)

Słabość woli
(grzechy pod
wpływem
uczuć)

-Tomasz nie neguje stanu słabości
Moralnej

-Uczucia mogą powodować zło na 3 sposoby

-1. powodując roztargnienie

-2. skłaniając człowieka do działania sprzecznego z wiedzą ogólną

-3. hamując rozum z powodu silnej reakcji ciała

- Uczucia zmniejszają winę moralną

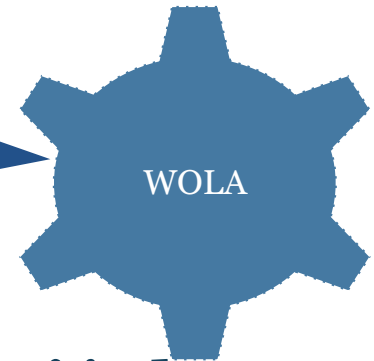
- Uczucia powodują błąd poznawczy i wpływają na wiedzę

-W polemice z Sokratesem, podział wiedzy na: ogólną i szczegółową
oraz habitualną i aktualną

ZŁOŚLIWOŚĆ WOLI

Złośliwość
woli

-Tomasz, w odróżnieniu od Sokratesa twierdzi, że człowiek może rozmyślnie uczynić zło

-Nikt nie czyni niczego nigdy z intencją działania zła, jednak zło może być chciane przez osobę gdy pragnie jakiejś przyjemności i w konsekwencji pragnie zła z nią związanego

DOBROĆ WOLI

Sokrates

-Każdy człowiek pragnie dobra

-Nikt nie chce zła,

Bo zło szkodzi czyniącemu je

Akwinata

-Synderesis – fundamentalne pragnienie dobra w człowieku

-Wola z natury skierowana ku dobru

(lecz może być to dobro pozorne)

-Wola może pragnąć zła ze względu na powiązane z nim dobro

INTELEKTUALIZM OBYDWU ETYK NADRZĘDNA ROLA PIERWIASTKA ROZUMNEGO

Sokrates

- Utożsamienie duszy z pierwiastkiem rozumowym
- Utożsamienie cnoty z wiedzą
- Zło moralne pochodzi z niewiedzy

-Wiedza

Akwinata

- Nadrzędna rola intelektu
- W każdym grzechu jest obecna niewiedza
- Brak wiedzy główną przyczyną grzechów człowieka

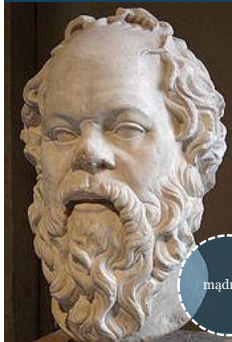
-Roztropność

PODSUMOWANIE

- 1. Aby obronić sokratejski paradoks należy go dobrze zrozumieć, uwzględniając metodę nauczania, holistyczne ujęcie człowieka i nasze ograniczenia w rekonstrukcji oryginalnej myśli Sokratesa.**
- 2. Różnice pomiędzy etykami Sokratesa i św. Tomasza wynikają raczej z czynników zewnętrznych (sposób wykładu i odmienna antropologia).**
- 3. Pomędzy tymi filozofami zachodzą liczne podobieństwa, związane z uznawaniem fundamentalnego pragnienia dobra w człowieku i przypisywaniem elementowi rozumowemu nadrzędnej roli w postępowaniu etycznym.**

SOKRATEJSKA IDEA NIEWIEDZY JAKO ŹRÓDŁA ZŁA MORALNEGO A ETYKA ŚW. TOMASZA Z AKWINU – ANALIZA PORÓWNAWCZA

Dziękuję za uwagę!

~~Istnieje taki stan, w którym człowiek wie, co jest złe, ale wybiera zło~~

